

Neset kommune
Kommunehuset
6460 Eidsvåg I Romsdal

Oslo, 15.06.2018

Deres ref.:
H. Frydenlund

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2016/3758

Saksbehandler:
Ellen Margrethe Svinndal

Hørings svar - Reguleringsplan med konsekvensutredning for Bergmesteren Raudsand

Miljødirektoratet mener at KU i liten grad konkretiserer miljøeffektene ved etablering av nye deponier og behandlingsanlegg i Raudsand og at den dermed gir et ikke tilfredsstillende beslutningsgrunnlag for reguleringsplanen.

Avfallsforskriften setter viktige rammevilkår for virksomheten, men KU belyser ikke hvordan sentrale bestemmelser i forskriften skal ivaretas. Disse forholdene må det redegjøres for i en søknad til Miljødirektoratet om tillatelse etter forurensningsloven.

Vi viser til:

- Brev fra Neset kommune, datert 5. april 2018, med forslag til reguleringsplan og tilhørende konsekvensutredning (KU) for etablering av deponier, masseuttak, behandlingsanlegg og utvidet kaiområde i Raudsand.
- Ettersendelse av totalt 3 rapporter, datert henholdsvis 24. april og 4. mai 2018.
- E-post fra Neset kommune med utsatt frist for tilbakemelding til 15. juni 2018.

Miljødirektoratet er myndighet etter forurensningsloven for behandlingsanlegg for farlig avfall og deponi for farlig uorganisk avfall. I tillegg kan det bli aktuelt i denne saken at Miljødirektoratet saksbehandler enkelte forhold som Fylkesmannen normalt er myndighet for, slik at forurensningsmessige forhold kan ses under ett. I vår uttalelse har vi derfor vektlagt forhold som er av betydning for å opplyse miljøbelastningen. Fylkesmannen i Møre og Romsdal vil ivareta eventuelle andre statlige interesser i miljøforvaltningen ved uttalelse til planer etter plan- og bygningsloven.

Miljødirektoratets innspill

Vårt hovedinntrykk er at det er gjort mange vurderinger av selve lokaliteten, men at det i liten grad er redegjort for konkrete spørsmål knyttet til håndtering av avfall i tråd med avfallsregelverket. Dette vil være en viktig forutsetning for drift av behandlingsanlegg og fjellhalldeponier og vi mener det er en vesentlig mangel at denne sammenhengen ikke er belyst i KU. Det er heller ikke tatt

stilling til at det vil komme nye referansedokumenter for avfallsbehandling fra EU som virksomheten må overholde (BAT). Eksisterende behandlingsmetode for tilsvarende avfall som brukes av NOAH på Langøya refereres til som BAT, samtidig som det også omtales som "worst-case". Dette virker forvirrende og misvisende. Miljødirektoratet vurderer at det fremdeles er mange ubesvarte spørsmål knyttet til avfallshåndteringen. Vi peker her på tema som vi mener er dårlig belyst i KU, men understreker at det vil bli behov for ytterligere opplysninger for å kunne behandle en eventuell søknad om tillatelse etter forurensningsloven.

Har ikke tatt stilling til avfallsforskriftens krav til i tetthet i fjellhaller

Konsekvensutredningen og de undersøkelser som så langt er utført viser at de geologiske forholdene virker å egne seg for etablering av fjellhaller. Det er avdekket en svakhetssone i fjellet med en del oppsprekking og også et område med dannelse av sulfider. Sulfider kan gi surt vann og uønsket utvasking av tungmetaller fra avfallet, men basert på utredningen virker det lite sannsynlig at dette vil være et stort problem i forbindelse med håndtering av avfallet, siden det kun er et lite område det er påvist sulfider. I undersøkelsene er det imidlertid kun gjort 3 boringer som går ned til dypet der deponiet er planlagt og selv om det virker lite sannsynlig, er det ikke undersøkt nærmere om det kan være sprekker, sulfider og svakhetssoner i det aktuelle området. Det vil derfor være behov for nærmere undersøkelser i forbindelse med etablering av fjellhallene.

Tettheten i fjellet er anslått til 10^{-8} m/s. Avfallsforskriften stiller i kapittel 9, vedlegg I, punkt 3.2 krav til tettheten på berget for å sikre tilstrekkelig tilbakeholdelseskapasitet slik at forurensning av omgivelsene hindres. Kravet til tetthet er strengere enn det undersøkelsene viser (10^{-9} m/s). Vi kan ikke se at KU belyser dette spørsmålet. For å oppfylle kravene i avfallsforskriften må det gjøres tiltak for å oppnå påkrevd tetthet eller søkes om unntak fra kravet i forbindelse med søknad om tillatelse etter forurensningsloven. Regelverket åpner for å lempe på kravene til tetthet, men det fordrer at en miljørisikovurdering i henhold til avfallsforskriften viser at lempeligere krav til tetthet er akseptabelt.

Manglende beskrivelse av behandlingsløsning

Det er ikke tatt stilling til endelig valg av behandlingsløsning og utredningen i KU av avfallsbehandlingen er preget av en generell beskrivelse av ulike metoder. Miljødirektoratet savner beskrivelse av følgende:

- Hvor stor kapasitet behandlingsanlegget skal ha.
- En redegjørelse for om behandlet avfall vil tilfredsstillende utlekkingskrav som avfallsforskriften stiller i kapittel 9, vedlegg II, eventuelt om det legges opp til å søke om stedsspesifikke grenser.
- En redegjørelse om tilgang til svovelsyre og saltsyre fra scrubbervæske, ev. jomfruelig saltsyre. Dersom det ikke blir tilgang til svovelsyre er det av miljømessig interesse å beskrive hvor store mengder og hvordan det er lagt til rette for å skaffe nok syre til å gjennomføre Halosepmetoden, siden det er vesentlig for å gjennomføre behandling av avfallet.
- Behandling av andre fraksjoner enn flyveaske og syre. Det er opplyst i KU at man kun omtaler avfallsfraksjoner som vil medføre behandling/utslipp. I flyttdiagrammet for basisanlegget er det vist flere fraksjoner inn i anlegget, men etter det vi kan se er det hovedsakelig flyveaske og syre som er omtalt. I dag er situasjonen at en rekke andre fraksjoner med farlig avfall fra det norske markedet krever stabiliserende behandling før

det legges i deponi. Selv om disse fraksjonene utgjør en mye mindre andel, mener vi at det burde vært omtalt i KU da det vil være en del av påvirkningen på miljøet.

Manglende vurdering av miljøulempene

KU omtaler ikke håndtering av avfall på anlegget og i fjellhallene i tilstrekkelig grad til å avdekke eventuelle miljøulemper. F.eks.:

- Vil det kunne oppstå avrenning, støving, lukt eller andre ulemper som følges av lagring? Vil intern transport av avfall medføre miljøulemper?
- Hvordan skal avfallet deponeres? Er alt avfallet homogent eller er det behov for egne celler eller særskilt håndtering av spesielle typer avfall.

Vil valg av syre ha betydning for antall skipsanløp?

Ved innføring av halosepmetoden kan man benytte syre fra ulike kilder. Vi mener det burde vært redegjort for forskjellen i antall skipsanløp som følger av ulike syrevalg, siden dette vil kunne medføre ulik miljøbelastning. Vi antar at bruk av svært fortynnet saltsyre, som er et av alternativene, vil medføre betydelig høyere frekvens med skipsanløp enn ved bruk av fortynnet svovelsyre eller jomfruelig syre.

Manglende vurdering av miljøulemper ved anleggsarbeider

Det skal utføres arbeider som innebærer håndtering av store mengder sprengstein under etablering av fjellhallene og under tilrettelegging av industriområdet og øvrige deponiområder. I KU er det ikke gjort en tilstrekkelig vurdering av miljøulempene under anleggsarbeidene. Spesielt er det relevant å vurdere partikkelspredning og eventuell kjemikaliespredning og betydningen for miljøtilstanden i fjorden (hvilken betydning det har for oppnåelse av miljømålet i vannforskriften) men også om det kan oppstå støvulemper på land. Det er heller ikke redegjort tilfredsstillende for støybelastning i anleggsperioden eller driftsperioden.

Miljøulemper ved utfylling av steinmasser

Etablering av steinfyllingen er et stort inngrep, både på grunn av mengden sprengstein i seg selv men også fordi det skal fylles ned til stort dyp. Sjøbunnen der utfyllingen skal skje har forurensede sedimenter.

Miljødirektoratet mener redegjørelsen for denne delen av tiltaket er mangelfull. Blant annet er det ikke endelig avklart om området egner seg til utfylling og om det lar seg gjennomføre. Ut fra tilleggsrapporten som er laget for etablering av steinfyllingen, fremkommer det at det er planlagt å dumpe steinblokker i mudderet for å stabilisere massene. Miljøeffektene av dette er ikke beskrevet i tilfredsstillende grad. Det er utført beregninger for spredning av kobber da det er av spesiell interesse for oppdrettsbransjen, men det er nødvendig å gjøre vurderinger av alle stoffer som kan lekke ut av sedimentene da de kan ha miljømessig betydning. Dette gjelder PCB, nikkel, bly og sink, men kan også omfatte andre stoffer. Det er ikke gjort en vurdering av miljøeffektene av den totale mengde partikler som vil spres som følge av etablering av steinfyllingen.

Det er også sannsynlig at bruk av sprengstein vil medføre økt nitrogenutslipp. Dette bør belyses fordi det er knyttet usikkerhet til tilstanden i fjorden for nitrogen. Utlekking av metaller og mulig spredning av plast fra bruken av sprengstoff kan også representere et miljøproblem og burde vært belyst.

Vi kan heller ikke se at utfyllingens betydning for naturmangfoldet (marint liv) er tilstrekkelig belyst.

Vi gjør oppmerksom på at etablering av steinfylling vil være søknadspliktig etter forurensningsloven. Det er normalt fylkesmannen som er myndighet for dette.

Uavklart om tiltaket vil være i strid med vannforskriften

Tiltaket vil ha utslipp til vann i vannforekomsten Tingvollfjorden. I dag har fjorden dårlig kjemisk og økologisk tilstand. I henhold til forskrift om rammer for vannforvaltningen (vannforskriften) skal tilstanden i overflatevann beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes for å oppnå god tilstand innen utgangen av 2027. Det er derfor ikke tillatt å iverksette tiltak som kan innebære at miljømålet ikke nås. Det er vesentlig å ha en god beskrivelse av nå-tilstanden i fjorden sammenlignet med utslippet som bedriften planlegger å ha. Det er i dag ikke tilstrekkelig kartlagt om fjorden er næringsbelastet (nitrogen) eller hvor stor påvirkning utlekking fra sedimentene til vannfasen har. Vi har i vår kommentar til planprogrammet anbefalt at det gjøres en resipientundersøkelse i forkant slik at man har et realistisk utgangspunkt for spredningsberegningene, men KU baserer seg ikke på en slik undersøkelse.

For å beskrive nåsituasjonen er det vist til utslippstall fra eksisterende bedrifter i området, men disse oversiktene er til dels villedende og mangelfulle. Utslipp fra nærmeste bedrift, Real Alloy, er ikke gjort rede for og tallene som gjengis fra Hydro Sunndal er fra 2011 og gir ikke et riktig bilde av dagens utslipp. Det er heller ikke gjort rede for utslippsmengder fra de gamle gruvene.

Det er positivt at det er gjennomført spredningsberegninger for utslipp fra behandlingsanlegget for ulike scenarier. Imidlertid er beregningene basert på at vannet i fjorden i utgangspunktet er rent, noe som ikke er tilfellet. Det er tidligere påvist utlekking av forurensende komponenter fra sedimentene, men disse er så vidt vi kan se, ikke benyttet inn i beregningene. Utslipp fra andre kilder er omtalt, men det er ikke gjort en vurdering av samlet belastning basert på reell tilstand i fjorden fra eksisterende kilder og tilførsel fra nye kilder (deponier, behandlingsanlegg og anleggsvirksomhet). De beregningene som er gjort er derfor ikke egnet for å vurdere om utslipp fra tiltaket opp mot miljømålet for Tingvollfjorden.

Dersom tilstanden i vannforekomsten er dårlig må det gjøres vurderinger av hvilke miljøforbedrende tiltak som kan gjennomføres. KU anbefaler dette som oppfølgende undersøkelser, men dette mener dette burde vært klarlagt gjennom KU siden det kan ha avgjørende betydning for om det planen kan gjennomføres eller ikke.

Feil i datagrunnlaget for vurdering av utslipp til luft

Beskrivelsen av nå-situasjonen for utslipp til luft på Raudsand er misvisende. Figur 2-4 viser til Real Alloy. Real Alloy Raudsand er nærmeste nabo til det nye planområdet og det er derfor relevant å ta med utslippstall fra dem. Uten at det er oppgitt, inneholder imidlertid deler av tabellene utslippstall fra Real Alloy på Rød. Det gjelder nederste del av figur 2-4 og hele tabell 2-3. Vi ser det som lite relevant å bruke utslipp fra denne virksomheten til å beskrive nå-situasjonene, da den ligger et godt stykke unna planområdet. NO_x-tallet i tabellen er også feil (skal være 1,7 tonn - ikke

1718 tonn) men dette skyldes antakelig at uriktig tall en stund lå ute på nettsiden www.norskeutslipp.no.

For driftsperioden beskriver KU ulike utslippskilder og enkelte mulige renseløsninger, men angir ikke utslippsmengder av ulike stoffer. Utslipp til luft er løst beskrevet i KU og det kreves ytterligere opplysninger om utslippsmengder for å kunne vurdere miljøpåvirkningen. Det er ikke vurdert om de meteorologiske forholdene på Sunndalsøra er representative for tiltaksområdet.

Etablering av nytt Deponi 4

KU beskriver ikke stabilitet og håndtering av løsmasser ved etablering av Deponi 4 og det pekes i KU på at det gjenstår mange uavklarte spørsmål rundt etableringen. Siden det er valgt å ta med deponiet i reguleringsplan og KU, mener vi dette burde ha vært redegjort for.

Konklusjon

Miljødirektoratet mener KU ikke konkretiserer miljøkonsekvensene ved etablering av deponier, behandlingsanlegg og steinfylling i Raudsand i tilstrekkelig grad. Avfallsforskriften kapittel 9 om deponering av avfall legger viktige forutsetninger for etablering av deponier, ikke minst for tetthet til berggrunnen. Viktige krav i forskriftens bestemmelser er ikke belyst. Dette er informasjon som Miljødirektoratet kan etterspørre gjennom behandling av en søknad etter forurensningsloven. Vi mener imidlertid at flere av de punktene vi har påpekt vil være viktige for kommunen når arealbruken i området skal avgjøres gjennom reguleringsplanen. Vår vurdering er derfor at beslutningsgrunnlaget for miljøkonsekvensene er for dårlig utredet til å kunne gi et godt bilde av situasjonen ved etablering av tiltaket.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ragnhild Orvik
seksjonsleder

Ellen Margrethe Svinndal
sjefingeniør

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Fylkesmannen i Møre og Romsdal Postboks 2520 6404 Molde